

VANTAAN KAUPUNGIN OPETUSVERKON KÄYTTÖSÄÄNNÖT PERUSKOULUJEN, LUKIOIDEN SEKÄ VANTAAN AMMATTIOPISTO VARIAN OPPILAILLE JA OPISKELIJOILLE

1 Henkilökohtainen käyttäjätunnus ja salasana

Jokainen vantaalainen oppilas ja opiskelija (myöhemmin oppilas) saa oman, henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan. Näillä hän pääsee käyttämään koulun tai oppilaitoksen tietokoneita, ohjelmia ja tietoliikenneyhteyksiä. Omaa käyttäjätunnusta ja salasanaa ei saa luovuttaa muiden käyttöön. Salasana on vaihdettava turvallisuussyistä heti sen saamisen jälkeen ja myöhemmin pyydettyäessä. Näin voidaan välttää laitteiden väärinkäyttö sekä tunnuksen joutuminen ulkopuolisten käyttöön.

Oppilaan tulee itse huolehtia, että hän kirjautuu ulos tietokoneelta ja verkkopalveluista työskentelyn loputtua. Jos tietokone on jäänyt auki toisen tunnuksilla, se on suljettava välittömästi. Toisen käyttäjän tunnuksia ei saa käyttää.

Henkilökohtainen käyttäjätunnus poistuu käytöstä, kun oppilas tai opiskelija lopettaa koulunkäynnin Vantaan kaupungin peruskoulussa tai oppilaitoksessa.

2 Tietoteknisten laitteiden ja internetyhteyksien käyttö

Koulun tai oppilaitoksen tietoteknisiä laitteita (esim. näyttö, näppäimistö, hiiri ja keskusyksikkö) ei saa vahingoittaa. Oppilaan on ilmoitettava tietokoneissa ja verkkoyhteyksissä havaitsemistaan puutteista, teknisistä ongelmista ja vioista opettajalle tai rehtorille.

Vantaan opetusverkon palvelut on tarkoitettu vain opiskelu- ja opetuskäyttöön. Asiatonta tai loukkaavaa aineistoa sisältäviä palveluita ja sivustoja ei saa käyttää. Mikäli käyttäjä ajautuu vahingossa tällaisille sivuille, ne on suljettava välittömästi ja kerrottava tilanteesta opettajalle. Vantaan kaupunki suodattaa koulujen ja oppilaitosten internet-liikenteestä asiattomia aihealueita ja sivustoja, mutta ei sensuroi tietoliikennettä mielipiteiden, arvojen tms. mukaan.

Myös verkossa on huomioitava tekijänoikeudet. Internetissä olevaa aineistoa käytettäessä on aina mainittava lähdetiedot. Teosten (esim. teksti, kuva, ääni ja video) kopiointi ilman omistajan lupaa on kielletty. Tämä tulee huomioida myös, jos käyttää toisten oppilaiden tekemää materiaalia. Toisen henkilön omistamien tiedostojen ja/tai tietojen tuhoaminen, kopiointi ja muuttaminen on kielletty ilman omistajan suostumusta. Esimerkiksi valokuvan ottajalla on itsellään tekijänoikeudet omiin kuviinsa, eivätkä muut saa käyttää niitä luvatta. Koulun tai oppilaitoksen tietokoneille ei saa kopioida ohjelmistoja ilman voimassaolevaa lisenssiä. Vantaan kaupungin ostamia ohjelmia ei ole luvallista kopioida ja käyttää koulun tai oppilaitoksen ulkopuolella.

Oppilas ei saa kuormittaa verkkoa tarpeettomasti (esim. tiedostojen lataaminen, verkon käyttäminen laittomana jakelukanavana tms.). Joidenkin tiedostotyyppien (esim. exe-päätteiset tiedostot) lataaminen on kokonaan estetty. Omien ohjelmien tai laitteiden asentaminen koulun tai oppilaitoksen tietokoneille tai palvelimille on kielletty. Järjestelmiä ja/tai palveluita ei saa käyttää kaupallisiin tarkoituksiin.

Omien tallennusvälineiden (esim. levyke, CD-ROM, USB-muisti) käyttäminen koulun tai oppilaitoksen työasemissa on kielletty. Mikäli opettajalta on saatu erityislupa tallennusvälineiden

käyttöön (esim. laajat projektityöt, joita tehdään myös kotona), niille on tehtävä virustarkastus ennen käyttöä.

Tietokonevirusten tai muiden järjestelmille haittaa aiheuttavien ohjelmien levittäminen on kielletty. Tietokoneella työskentely on lopetettava välittömästi, mikäli siinä epäillään olevan tietokonevirus. Tietokoneviruksista on aina ilmoitettava opettajalle tai rehtorille.

3 Nettietiketti ja verkon vastuullinen käyttö

Tietokoneiden ja internetin käytössä on huomioitava tietyt käytössäännöt, jotka koskevat kaikkia opetusverkon käyttäjiä. Näitä käyttäytymissääntöjä kutsutaan yleisesti nettietiketiksi tai *netietikiksi*. Lisätietoa ja ohjeistusta nettietiketistä löytyy käytössääntöjen *liitteestä 1* (sivu 3).

Käyttäjiltä edellytetään internetin vastuullista ja huomaavaista käyttöä. Kielenkäytön tulee olla asiallista, eikä muita saa loukata. Sopimattomien ja loukkaavien viestien ja materiaalien (esim. kuvat, tekstit tai videot) etsiminen, lähettäminen ja levittäminen on kielletty. Oppilaan tulee ilmoittaa opettajalle, mikäli hän saa epäasiallisen viestin, häntä lähestytään arveluttavalla tavalla tai hän löytää koulua/oppilaitosta tai lähipiiriään koskevaa sopimatonta materiaalia.

Toisen henkilön nimellä esiintyminen (identiteettivarkaus) ei ole sallittua. Sähköpostit lähetetään omalla nimellä ja asiallisesti allekirjoitettuna. Henkilökohtaisia viestejä ei saa lähettää eteenpäin, jos viestin alkuperäiseltä lähettäjältä ei ole kysytty lupaa.

Sähköpostin käyttäjällä on vastuu omalla sähköpostitunnuksellaan lähetetyistä viesteistä. Epäasiallisten ja uhkaavien viestien lähettäminen on kielletty. Roskapostia, ketjukirjeviestejä tai kaupallisia viestejä ei saa lähettää eteenpäin. Muiden saamien viestien lukeminen, kopioiminen ja muuttaminen ei ole sallittua. Myös sähköpostiviestien väärentäminen on luvatonta. Virusriskin vuoksi ulkopuolelta tulevan sähköpostin liitetiedostoja ei saa avata, jos viesti tulee epämääräisestä lähteestä, eikä lähettäjää tunneta.

4 Seuraamukset

Opettajalla on oppilaiden ja opiskelijoiden suhteen valvontavelvollisuus. Opettajan velvollisuutena on esimerkiksi puuttua havaitsemiinsa väärinkäytöksiin. Tietojärjestelmien käytöstä ylläpidetään lokitiedostoja ja järjestelmien käyttöä seurataan. Mikäli oppilas/opiskelija ei noudata tämän sitoumuksen ehtoja, tietoliikenneyhteyksien käyttöä voidaan rajoittaa tai käyttöoikeudet voidaan poistaa määräajaksi tai kokonaan. Järjestelmän ylläpitäjä voi hyvin perustellusta syystä (esim. ohjeiden rikkominen tai rikosepäily) selvittää käyttäjän omien tiedostojen sisältöjä. Mikäli tilanne vaatii, asiasta tehdään poliisille tutkintapyyntö.

Mikäli rikkomuksista aiheutuu taloudellisia menetyksiä (esim. vian korjaamiseksi vaadittava työ), vahingon aiheuttaja on vahingonkorvauslain mukaan korvausvelvollinen, jos vahinko on aiheutettu tahallisesti tai tuottamuksellisesti. 18-vuotta täyttänyt oppilas/opiskelija vastaa toiminnastaan tämän perussäännöksen mukaan. Myös alle 18-vuotias on korvausvelvollinen, mutta kohtuullisen korvauksen määrä arvioidaan erikseen mm. oppilaan/opiskelijan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Tahallinen ohjeiden vastainen toiminta voi johtaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin.

Verkon vastuullinen käyttö ja nettietiketti

Tietokoneiden, internetin ja opetusverkon käyttö edellyttää tiettyjen käyttäytymissääntöjen tuntemista ja noudattamista. Nämä vastuullisuutta, huomaavaisuutta ja asiallista käytöstä tukevat säännöt tunnetaan yleisesti nimellä nettietiketti tai lyhyemmin netiketti.

Kohteliaisuus, rehellisyys ja muiden käyttäjien huomioiminen kuuluvat hyviin käytöstapoihin myös tietokonetta ja opetusverkkoa käytettäessä. Oppilailta ja opiskelijoilta edellytetään internetin käytössä arviointikykyä ja kriittisyyttä. Verkossa ei saa loukata ketään ja muita ihmisiä tulee kunnioittaa. Epäasiallisten tai loukkaavien viestien, tekstitiedostojen, kuva- tai videomateriaalien etsiminen ja levittäminen on ehdottomasti kielletty. Itseä, lähipiiriä tai koulua koskevan sopimattoman materiaalin löytämisestä tulee ilmoittaa opettajalle. Vantaan suodatuksista huolimatta kaikkea asiattonta materiaalia ja verkon väärinkäyttötapauksia on mahdotonta estää, joten myös käyttäjällä itsellään on vastuu välttää epäasiallisia sivustoja ja verkkomateriaaleja.

Vantaan kaupunki ei tarjoa oppilaille ja opiskelijoille sähköpostitunnuksia. Nettietikettiin kuuluvia käytösääntöjä noudatetaan myös omien sähköpostitunnusten käytössä. Tietokoneella, internetissä ja sähköpostiviesteissä käytettävän kielen tulee olla asiallista ja tilanteeseen sopivaa. Esimerkiksi puhekieli, verkossa käytettävät lyhenteet ja hymiöt eivät sovi kaikenlaisiin teksteihin, kuten virallisiin sähköposteihin. Myös muita ärsyttävää kielenkäyttöä kannattaa välttää. Sähköpostin kirjoittajan tai verkkokeskusteluun osallistujan on hyvä muistaa, että muiden viesteihin ei tule vastata ajattelemattomasti, eikä voimakkaita kannanottoja kannata kirjoittaa esimerkiksi tunnekuohun vallassa. Toisaalta mielipiteen esittäjän tulee myös varautua muilta kirjoittajilta tulevaan palautteeseen ja kritiikkiin.

Sähköpostin käyttäjä vastaa itse omistamallaan sähköpostitunnuksella lähetetyistä viesteistä. Roskaviestien ja taloudellista hyötyä tavoittelevien viestien lähettäminen eteenpäin on kielletty. Muiden käyttäjien viestejä ei saa lukea ilman lupaa. Henkilökohtaisia asioita käsitteleviä viestejä ei ole sopivaa lähettää eteenpäin ilman, että viestin alkuperäiseltä lähettäjältä kysytään lupa. Sähköpostin liitetiedostojen kanssa on syytä olla erityisen huolellinen. Liitetiedostoja ei saa avata, mikäli viesti vaikuttaa epäilyttävältä, eikä lähettäjää tunneta.

Sähköpostiviestien väärentäminen on ehdottomasti kielletty. Käyttäjän on kirjoitettava sähköpostit omalla nimellään. Omalla nimellä esiintyminen edistää käyttäjien vastuunottoa ja omien mielipiteiden asiallista esittämistä. Toisen henkilön nimellä esiintyminen on internetissäkin kiellettyä.

Monet internetsivut ja verkkopalvelut edellyttävät rekisteröitymistä. Käyttäjän tulee harkita tarkkaan, mitä tietoja hän antaa itsestään ja muista näihin palveluihin. Omien henkilötietojen ja kuvien antaminen ei ole aina järkevää. Myös oman sähköpostiosoitteen antamista kannattaa miettiä tarkkaan. Annetut tiedot saattavat joutua väärin käsiin ja niiden poistaminen myöhemmin voi olla mahdotonta. Asiasta voi tarvittaessa keskustella opettajan ja huoltajan kanssa.

VANTAAN KAUPUNGIN OPETUSVERKON KÄYTTÄJÄSITOUS
*PERUSKOULUJEN, LUKIOIDEN SEKÄ VANTAAN AMMATTIOPISTO VARIAN
OPPILAILLE JA OPISKELIJOILLE*

Koulun / oppilaitoksen nimi	
Oppilaan / opiskelijan nimi	

Vantaalaisena oppilaana tai opiskelijana saat oman, henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan. Tunnuksen saaminen edellyttää edellä kuvattujen käyttösääntöjen hyväksymistä. Hyväksyminen tapahtuu allekirjoittamalla tämä käyttäjäsitoumus.

Olen lukenut opetusverkon käyttösäännöt. Saadessani henkilökohtaiset käyttäjätunnukset ja salasanat koulun/oppilaitoksen tietokoneiden ja opetusverkon käyttöön, sitoudun noudattamaan näitä käyttösääntöjä kokonaisuudessaan.

Aika ja paikka

Oppilaan/opiskelijan allekirjoitus

Nimen selvennys

Huoltajan tulee vahvistaa allekirjoituksella alle 18-vuotiaan oppilaan/opiskelijan sopimus. Lisäksi on suositeltavaa, että huoltaja keskustelee käyttösäännöistä yhdessä lapsensa kanssa.

Olen tutustunut opetusverkon käyttösääntöihin, joihin lapseni on sitoutunut.

Aika ja paikka

Huoltajan allekirjoitus

Nimen selvennys

Aika ja paikka

Huoltajan allekirjoitus

Nimen selvennys